

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-06-18
Besvaras senast
2026-07-02

Till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:920 Bearbetningskoncession för Norra Kärrfyndigheten

I mars 2026 överlämnade Bergsstaten beslutet om bearbetningskoncession för en av Europas största fyndigheter av sällsynta jordartsmetaller (REE) till regeringen för slutgiltigt beslut. Utvinning och förädling av sällsynta jordartsmetaller är på global nivå totalt dominerade av Kina, och för Sverige och EU är det avgörande att stärka vår självförsörjning av strategiskt viktiga metaller för såväl civila som militära ändamål. Metaller som dysprosium och terbium är till exempel avgörande komponenter i permanentmagneter, som i sin tur används både i energisektorn och i eldrivna fordon.

Fyndigheten i Norra Kärr har befunnit sig i en tillståndsprocess som ursprungligen inleddes 2009. Domstolsprövningar, Natura 2000-områden med mera har vid upprepade tillfällen fördröjt vad som skulle kunna bli en av Europas största gruvverksamheter för tunga sällsynta jordartsmetaller. Att ett beslut om bearbetningskoncession inte har fattats trots att frågan varit aktuell i mer än 15 år måste betraktas som ett misslyckande för svenska tillståndsprocesser kopplade till gruvverksamheter.

Konsekvenserna av det är verkliga. År 2023 importerade EU cirka 18 300 ton av sällsynta jordartsmetaller (REE). I Norra Kärr uppskattas i dag en årlig utvinning om mer än 5 000 ton vara möjlig under 26 års tid. Fyndigheten skulle, om den tillåts tillvaratas, ge Sverige en verklig chans att bryta sig ur skadliga beroenden i en osäker värld. Detta är en möjlighet vi måste ta tillvara om vi menar allvar med stärkt nationell självförsörjning och motståndskraft.

Regeringen har, inte minst som ett resultat av Tidösamarbetet, vidtagit flera bra och viktiga åtgärder för att främja fler gruvor och ökad prospektering i Sverige. Exempelvis avlog regeringen nyligen ett överklagande som upprätthåller bearbetningskoncessionen för en annan strategiskt viktig fyndighet, kopparfyndigheten Nautanen i min hemkommun Gällivare. Regeringen bör därför fortsätta att fatta beslut om nationellt angelägna bearbetningskoncessioner.

Med anledning av ovanstående önskar jag fråga energi- och näringsminister Ebba Busch:

Hur ser ministern och regeringen på utdragna tillståndsprocesser ur ett näringsperspektiv, och när har ministern och regeringen för avsikt att fatta ett beslut om bearbetningskoncession för Norra K rrfyndigheten?

.....

Eric Palmqvist (SD)

 verl mnas enligt uppdrag

Gerg  Kisch